

Szerkesztőség, kiadó-
váltal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
utca (Brasai-utca) 10.

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77

Előfizetés
Egy évre 1150
Félévre 600
Negyedévre 320
Egy hónapra 170

KELET

3181
Dr. Ramasetter Róbert
Budapest
október 2. II. 8.

Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40-
Egyes szám 3-

1927 október 6 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 226 szám

5688 Tisri 10

Kippur napja

Nap napra sorakozik, hónap hónapra. Es keressük az esztendő nébány száz napján Izrael gyermekeit, ivadékait ama elűzötteknek, kik jövének Judea hegyeiről és Galilea mezői felől. Keressük és kérjük: hol vannak ők? Megtaláljuk őket kietlen és nagy széjjelszórtságban a föld egész kerekén, lelki széjjelszórtságban, támasznélküli, gyökér-eleu állapotban, félig, vagy teljesen asszimiláltak, a zsidóságtól elidegenedettek. Ime a feledés lett csodálatos eleme a mi törzünk történetének; feledés lett a vándorlás célja: a lelki felozlásnak és összeroppantásnak milyen sivár látványa!

Am ha közeleg Kippur szentséges estje, ha felsírunk a Kol nidré ősi hangjai, akkor megindul a csoda. Előbb halkán, szinte félénken, majd egyre hangosabban, energikusan, diadalmasan Izrael ismét egységgé válik, ezerszerte inkább, mint bármely más nemzet. Egységes önmagával, egységes mindenható Urával, fölül-emelkedve a köznapok disszonanciáin, eltelve a szentséges nap áhitatától érzi a benső emelkedettséget, az elmélyülés és áldozatkészség szellemét.

Miben gyökerezik ez a csodálatos jelenség? Jom Hakippurim, az Engesztelő Nap valóságos jelentőségéről sok szó esett már. Ha a pszichoanalízis, a tudományok e fiatal ága nemcsak az egyén modern lelkiéletének utvesztőibe világíthatna be, hanem a kollektívumok, egy-egy népközösség lelkületébe is, föl kellene ismernie, hogy Kippur napja olyan nap, amely nemcsak az egyesek lelkét tölti meg szentséggel, hanem amely egyúttal a kollektív-lek hatalmas élménye.

Vajikra könyvének huszonötödik fejezetében olvassuk:

"A hetedik hónap tizedik napján pedig hallasd a kürt szavát. Az engesztelés napján vonuljon kürtészó végig egész országotokon. És szenteld meg az ötvenedik esztendőt és kiáltásokat ki a szabadságot végig az országban, hogy hallja annak minden lakosa, „jobel“ legyen ez számotokra, hogy visszatérjétek javaitokhoz és mindenki (aki szolgálként volt eladva) térjen vissza az ő nemzetségéhez. Mert hogy jobel az és legyen szent számotokra."

A mai nemzedék alig tudja fölfogni, milyen hatalmas jelentőséggel bír a jobel év Kippur napjának kürtszava a zsidó egyén és a zsidó nemzet összesége szempontjából. A legnagyobb, legbékésebb és legtörvényszerűbb forradalom volt ez, amit az emberiség valaha is tapasztalt. Fölszabadította a rabszolgát idejében minden ellenérték nélkül a rabszolgát és a gazdasági élet bonyolult problémáit automatikusan megoldotta. A gazdasági fölszabadulással karöltve pedig megjött a lelki emelkedettség, a megtéréshez való akarat, az éltszentség. "Mert a jobel éve ez; és legyen ez szent előttetek".

Evezredek választanak el bennünket ama időktől. A gálat kétezeréves története van Izrael mögött, a gazdasági élet, a javakért való harc olyan formákat öltött, amiket a régiek nem ismertek. Am Jom Hakippurim régi jelentőségéből és szentségéből ránk, kései utódokra több maradt muló emléknél. Mihelyt a Kol Nidre-ima útjemei fölhangzanak, valahogy megérezzük az ősi szózatot: "Mindenkori térjen meg törzséhez!"

És amint egykor a kürt szava eltépte a rabszolgák láncait, úgy a mai korban legalább egyetlen napra széjjeltépődik a szellemi rabszolgaság, az asszimiláció köteléke. Elemi erővel támadnak fel újra a népi szentség, a népi szabadság és az emberi érzés legszebbje, a testvériség: ősi törzseinek örökkön élő vonásai. Izrael ismét összeforr istenével. Egy fáj-

dalommal átitatott, tévelygő esztendő bünei és botlásai el vannak törölve, Izrael hűséggel és megbánással, szellemi megélésben visszatér istenéhez. A bűnbánat isteni aktusa és a benső megváltás ténye valósul meg e napon.

Am ha Jom Hakippurim szentségéből a szürke köznapok számára is át akarunk menteni valamit, ügyeljünk arra, hogy a benső megtérés folyamatához hozzájáruljon a külső megváltás aktusa. Vajikra könyvének 25-ik fejezetében olvassuk még: "A földet pedig nem adhatják el olyként, hogy azután megváltható

ne legyen, mert a föld az enyém".

"A föld megváltása" soha nem volt annyira kötelező parancsa a kornak, mint épen ezekben az időkben. Éreznünk kell, hogy népünk teljes megváltása nem várható el mástól, mint attól, ha lelkünk minden idegszálával tapadunk országunk szentelt földjéhez. Egyedül Jom Hakippurim hangulata tudja e lélekbevágó aktyushoz szükséges akaratot belénk edzeni. Es amikor a „ne la“ ima végén ujjongva tör föl a zsidó község ajkáról *הבאת ברושלים* akkor a jobel-év boldog fölszabadulását érezzük, szikráját a régi nagy napoknak, amit minden zsidónak át kell mentenie korszakok és nemzedékek végtelen során.

Visszaveszik a felsőkereskedelmiből kizárt tiz zsidó diákok

Versenyzsgával állapítják meg a tanulók létszámát

(Cluj-Kolozsvár, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári felsőkereskedelmi iskolából kizárt tiz zsidó diáknak az ügye ma kedvező fordulatot vett. Ugyanis dr. Jakobi Emil szenátor intervenciójára a közoktatásügyi miniszter 128812. számú rendeletével elrendelte a kerületi tanügyi inspektornak, hogy a tiz zsidó diák ügyét valamilyen módon okvetlenül intézze el. Sényi inspektör a miniszteri rendeletet olyan formán oldotta meg, hogy az iskolák szabályrendeletével se legyen kénytelen szembehelyezkedni. Felhívást intézett a felsőkereskedelmi iskola első évfolyamának összes növendékeihez, hogy folyó hó 7-én és 8-án, vagyis pénteken és szombaton délután 3 órakor jelenjenek meg

a felsőkereskedelmi iskolában, ahol írásbeli felvételi vizsgát kell tenniük a következő tárgyakból: Matematikából, német, francia és román nyelvből.

Az írásbeli vizsgák után, szóbeli vizsgálatok lesznek.

A felvételi vizsgára jelentkezőknek legalább hatos általános osztályzatot kell nyerniük, ezenkívül egyetlen tárgyból sem kaphatnak négyesnél alacsonyabb osztályzatot.

A felvételi vizsgák befejezése után nemzeti-szegré való tekintet nélkül, azt az ötven diákok fogják felvenni a felsőkereskedelmi iskola első osztályába, akiknek vizsgájuk legjobban fog sikerülni.

Dan Partenie ügyvédet nevezték ki Kolozsmegye prefektusának

Tordamegye új prefektusa Candrea, Besztercemegyéé Utalea volt polgármester lesz

(Cluj-Kolozsvár, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A prefektusi kinevezések revíziója kezdetét vette és a kolozsmegyei prefekturára érkezett távirat szerint Kolozsmegye eddigi prefektusát, dr. Hodor Viktor közigazgatási vezérfelügyelőt magasabb pozícióba hívta és helyébe dr. Dan Partenie kolozsvári ügyvédet nevezték ki.

A távirat tartalma a következő:

1927 október 4-ikén kelt, 12882. számú királyi dekrétum alapján a belügyminisztérium felmenti dr. Hodor Viktor közigazgatási vezérfelügyelőt a delegált prefektusi állásából és helyébe október 4-iki hatállyal dr. Dan Partenie kolozsvári ügyvéd lett kinevezve. Miniszter helyett: C. Marinescu, belügyi vezérigazgató.

Teljesen megbizható helyről szerzett értesülésünk szerint, a kormány Tordamegye prefektusává Candrea tanügyi felügyelőt Besztercemegye prefektusává pedig Utalea Octavian, volt kolozsvári polgármestert nevezte ki.

Dr. Hodor Viktor felmentésével kapcsolatban azt az információt nyertük, hogy a kormány öt két nagyfontosságú külföldi delegációval akarja megbizni. Első útja Budapest, Bécs és Páris lesz, ahol különböző közigazgatási tárgyalásokat kell lebonyolítani. Második delegációja szerint Jugoszláviába kell utaznia, ahol a jugoszláv-román határmenti vármegyék birtokügyeiben kell bizonyos tárgyalásokat megkezdenie.

A prefekturához távirat érkezett Tatarescu minisztertől, amelyben bejelenti, hogy holnap reggel érkezik Kolozsvárra, ahol az Északkelet-megyei prefektusaival akar különböző közigazgatási és politikai megbeszéléseket folytatni. Egy nemzetipárti politikustól nyert értesülésünk szerint Tatarescu kolozsvári konferenciájának, valamint a Bánffyhunyadi megtartandó nagygyűlésnek nem más a célja, mint a nemzeti párt gyulafehérvári nagygyűlése elleni akció megindítása.

A népszövetségi ligák szófiai kongresszusa. Bécsből jelentik: A népszövetségi ligák uniója ezévi kongresszusát Szófiában tartja meg október 7-től október 12-ig. A kongresszus megnyitó beszédét Liaposeff bolgár miniszterelnök fogja mondani. A tanácskozáson 24 állam képviselteti magát, közöttük Anglia, Franciaország, Olaszország, Németország, Spanyolország, Bulgária, Magyarország, Csehszlovákia, Románia, Jugoszlávia, Ausztria, Finnország, Lengyelország, Hollandia, Norvégia, Svájc, Törökország, Görögország, Kína, Japán stb. Az orosz emigránsok képviselőjében Miljukov fog megjelenni. A kongresszus az idén főként a nemzeti kisebbségek problémáival fog foglalkozni és tárgyalni fogja a kisebbségek panaszjogának megkönnyebbitését a Népszövetségnél. Néhány konkrét kisebbségi ügy is szerepel a kongresszus napirendjén, mint az olaszországi németek elnyomása, az olaszországi szlovének sérelmei, a romániai zsidók helyzete és a törökországi görögök autonómiaja.

Budapesti jósa

(Budapest, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hosszas keresés után sikerült egy félre- és óbudai uccában megtalálnunk Szirius mester névjegyét egy tejüveges ablakon. Belépünk és titokzatos helyett nyugati eleganciájú kis helyiség tárul elénk, melynek egyik része függönnyel van elzárva. A függöny mögül hallják a mester szavát, amint megnyugtató kliensét egy sopánkodó, síró hangú hölgyet. Ne féljen semmit — mondja a mester — 6 hónap múlva olyan egészséges lesz, mint a makk. A mester szava ugyátszik megteerte a hatását, a függöny mögül kilép egy elegáns hölgy, arcát elfordítja tőlünk és kislét az uccára. Rögtön utána megjelenik Szirius mester és pazar szöböséggel igyekszik válaszolni kérdéseinkre. Ősz haja van, kis fehér bajusza és meglehetősen vastag szemüvege, de emögött élénken és fiatalosan mozognak szeméi és egész magatartásában olyan, mint egy huszéves ifjú.

Elsősorban időjós vagyok — mondja Szirius mester — és a napfoltokból jósolok. Hatalmas könyvet vesz elő, amely tele van vörös korongokkal. Ezekre a vörös korongokra, amelyek a napot ábrázolják festi rá a mester saját megfigyelése szerint a napfoltok állását minden héten s ezek szerint következtet. Bármennyire is érdeklődtünk, közelebbi magyarázatot nem kaptunk erre vonatkozólag, úgyhogy meg kell elégedjünk azzal a jóslattal, hogy november 24 körül fog az idén az erős havazás megindulni, addig pedig szép idő lesz csekély változással.

Sokkal érdekesebbek azonban a politikai jóslatok s Szirius mester teljes biztossággal szedi elő tarsolyából a szenzációkat, miközben mi a váratlan meglepetésektől egyik ámulatból a másikba esve, alig bírunk jegyezni. 1931-ig nagy bonyodalom lesznek különösen Közép-európában. Háború nem lesz, de sok politikai konfliktus lesz, melynek elsimítása azonban a Népszövetségnek sikerülni fog. Magyarországnak egy György nevű királya lesz, Lengyelország visszaadja Németországnak a nyugati határterületeit. A szovjet nem marad meg a mai formájában, hanem átvedlik polgári köztársasággá sok belső zavar után. Háború is lesz, de csak tengeren, tőlünk távol a Csendes-óceánon Amerika és Japán között. 1931 után azonban teljes lesz a béke s a Népszövetség egyre nagyobb szerephez fog jutni.

— Honnan méltóztatik kedves mester ezt tudni? — jutunk nagynehezen szóhoz.

— Mindent álmom útján tudok meg. Bármilyen kérdést tesznek fel nekem, aznap éjjel megálmodom a választ. Ha valaki keres eltűntet, vagy tudni akar egyáltalában valakiről, vagy a jövőjében látni akarja magát, annak egy-két nappal később megmondhatom a biztos választ. A háboruban és azután sokszor volt alkalmam bebizonyítani válaszom helyességét, amikor hadifoglyok és sebesültek hollétét teljes biztossággal meg tudtam mondani. A tények mindig igazolták állításaimat. A rendőrség és detektívek még ma is igénybeveszik segítségemet, ha néha-néha semmiképp sem tudnak nyomára jutni a keresetteknek s még nem volt rá eset, hogy ne tudtam volna nekik utbaigazítást nyújtani. Az álmaim holtbiztossággal adnak utbaigazítást.

A mester szava kiapadhatatlanul folyik, a látogatók egyre-másra érkeznek. A mester felesége leülteti őket a függöny mögött, már olyan sor ül bent, akárcsak egy miniszter előszobájában, de Szirius nem zavartatja magát és nyugodt bonhomióval folytatja kérdéseinkre mondanivalóját. A tenyérjósást is álmom útján tanultam meg, mondja a mester. Három évvel ezelőtt megjelent egy fiatal lány előttem álomban és elmagyarázta előttem a tenyérből való jóslás titkait. Azóta a legteljesebb biztossággal jósolok a tenyérből és különös biztossággal tudom megmondani a fiataloknak, hogy mikor házasodnak.

Menni készülünk már, amikor rátér Szirius mester a legnagyobb és legszenzációsabb felfedezésére,

Árpád sirjának a megtalálására. Néhány héttel ezelőtt álomban egy fehérlovassal látott, azután eltűnt, illetve elsüllyedt egy előtte jól ismert óbudai telken.

A mester ebből azt következteti, hogy ott van eltemetve Árpád vezér. A telek egy folyamórtiszté, aki a honvédelmi minisztériumban keresztülítve az ásatások elrendelését. Az ásatásokat állítólag még a tél előtt meg fogják kezdeni a mester által egy karóval megjelölt helyen. A mester kérésére meg is

kellett ígérjük, hogy jelen leszünk eme nagyjelen tőségű aktusnál.

A mester bucsuzól egy fényképpel ajándékoz meg minket és megmutatja látogatói névjegyeit. Magasrangú katonatisztek, államtitkárok és képviselők vannak közöttük.

Utóljára még lelkünkre köti a mester, hogy tavasszal ne nagyon sokat utazgassunk Erdélyben, mert nagy árvizek lesznek és sok vasuti szerencsétlenség lesz. **Neumann Ernő**

Bukás előtt a pekingi kormány

Ismét a délkinaiaknak kedvez a hadiszerencse

(London, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az északkinai hadszíntéren a harci tevékenység egyre fokozódik és a pekingi kormány helyzete kritikusra fordult. Peking és Sui-Yuang között teljesen megszakadt a vasúti összeköttetés. A vasútvonalon kizárólag katonavonatok közlekednek, amelyek Csang-Cso-Lin csapatait szállítják San-Zi tartomány felkelő hadosztályai ellen. A san-zíi csapatok egyremásra aratják győzelmeiket Csang-Cso-Lin mandzuriai hadosztályai fölött. Csang-Cso-Lin hadserege visszavonulóban van Peking felé és tegnap már kiürítette Kalgan városát is, Csang-Cso-Lin hadseregének eddigi főhadiszállását.

Csang-Cso-Lin csapatai egyelőre a nan-kau hegysorosban foglaltak állást és itt próbálják feltartóztatni San-Zi tartomány előnyomuló csapatait.

A déli hadszíntéren a kantoni csapatok tegnap megszállták Szvatau városát és kiűzték a kommunista csapatokat, amelyek két héttel tartották uralmukban a várost.

Peking, október 5. A sanghai csapatok mintegy harminc kilométernyire vetették vissza az északi csapatokat. Az északi csapatok kiűrtették Kalgant és most a nankau hegysorosba vonulnak vissza.

Borzalmas csatát vívtak egy sülyedő vad-állat-szállító hajó matrózai az elszabadult fenevadakkal

Minden fantáziát megszügyenítő tengeri dráma játszódott le a St. Etienne fedélzetén

(Hamburg, okt. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hamburgi kikötőbe egy angol hajó bevontatta a St. Etienne nevű francia gőzöst, amelynek személyzete borzalmas kalandon ment keresztül az óceánon. A St. Etienne a londoni és manchesteri állatkert számára fenevadakat szállított. A fedélköz bizonyos része és a hajóúr tele volt ketrecekkel, a melyben párducok, tigrisek, leopárdok, azonkívül rendkívül vad és erős emberszabású majmok: gorillák és orangutánok voltak bezárva.

A St. Etienne nagyon öreg és rozszant hajó. Minden porcikája kopott, rozsdás, elhasznált. A kazánja és a gépháza is nagyon ósdi, nem csoda hát, ha szerencsétlenség történt a gőzösen. A kazán robbant fel váratlanul a St. Etienne-n. A hatalmas explozió ereje megrázta az egész hajót. A ketrecek felfordultak. A rácsos tolbajtók kinyitáltak és az elzárt fenevadak hörögve, kurrogva, bömbölve árasztották el a fedélzetet.

A legénység életét három oldalról is borzalmas veszedelem fenyegette. Először a tűz, amely a felrobbant kazán következtében lángbaborította a hajó középső részét. Másodszor a víz, mert a St. Etienne már sülyedőfélben volt, ha másodszor pedig a fenevadak dihe és vérszomja. A kétségbeesett matrózok a kapitányi hid környékén gyűltek össze és ott védekeztek, mint egy ostromlott várban.

A veszedelem egyre fenyegetőbb lett. A levegő már izzott és a kapitányi hid vasalkatrészei szétmegolvadtak a közlben felcsapó lángok hőségétől. A hajó feloldatra fordult és sem a mentőcsónakok-

hoz nem lehetett odaférni, sem a tűz oltásához nem lehetett hozzájutni, mert a fedélzetek és a hajó mélyébe vezető utat a kiszabadult bestiák állották el. A tigrisek, oroszlánok, párducok, pumák és gorillák egymással is véres harcot vívtak, de azért minden igyekezetükkel azon voltak, hogy a matrózokat megrohanhassák, akik a kapitányi hidoról lövöldöztek rájuk.

Eöben az állapotban volt a St. Etienne, amikor egy a közelben haladó angol kereskedelmi gőzös észrevette a veszjelzéseket. Az angol hajó odasietett a St. Etiennehez, dereglyére ültette a legénységnek egy részét, akik fegyveresen nyomultak fel a halálhajó fedélzetére. Irtózatos harc következett most az emberek és a veszedelmes husevők között.

De végül is győztek az angol vinchesterek és robbanó golyók. Két órány kereszül tartó iszonyu vadászat után elnémult a bömbölés a St. Etienne fedélzetén. A kapitányi hid tövében ki volt terítve a királyi zászlom. A csikos, pettyes, sörényes tigrisek, párducok és oroszlánok hullaja. A mérsárlásból csak egy hatalmas gorilla menekült meg, amelyre sikerült hurkoló dobni és megkötnöni.

A St. Etienne tengerészeti közül egy megőrült a borzalmak következtébe, néhányan idegsokkot kaptak. Az anyagi kár, amely a két angol állatkertet érte, rendkívüli

* Parf. „Ideál“ dr. Erdélyi & Rónai, Targu-Mures. Kölni vizek, dr. Erró-féle Rapid szörtenítő borotva por.

Figyelem

A REINER-áruházban

Figyelem

Olcso árak

Calea Reg. Ferdinand 9. (v. Wesselényi u.)

Olcso árak

Női felöltőkben, ruhákban és kalapokban dus nagy választék

Tisztviselőknek 10% árkedvezmény

Tisztviselőknek 10% árkedvezmény

Óriás választék

Ebédli asztal terítő

Legszébb példák szecheli minden létező

Legnagyobb Róma

»Keve

A hadbírószág

(Cluj-Kolozsv tudósítójától.) A előtt újra ember tárlépesi bűn két töpörödött őban előirt kegye a vádlottak pad Eislér Teréz Máramarosmegye ben a nagy ün avotra zárandok ség temetője az terület el és a ké ki, hogy szülei rojják.

Már besöfete metöbol, a közsé tak a granicsár felelősegre vont jelentették, hogy

— Szóval kiáltotta a gran dett, hogy mind szökés és határ asszony minden zolja magát, a g és ütlegelni kezé várt brutalításra től kapott és a szített harminc csárnak, csak ha

A katona az asszonyt bekisért vett fel az esetre ügyességhez. Há a szatmári törvé azozuban illetéke a megvesztegetés két asszonyt 15- büntetést azonna

A szatmári t áttette a kolozsv kezzen a határát

Miután Eislér a bíróság, testvé a vallomását jidis oroszul tud beszé lévő fiatalember

HAAS LIPÓT

Linoleum

C'uj, Calea Regele Ferdinand 7
Timisoara, Calea Rege'e Ferdinand 6
Oraden-Mare, Calea Regele Ferdinand 5

Óriási választék!

200x300 smyrna utánzatu ebédlő szőnyeg Lei 1550	Ebédlő Velour szőnyeg Lei 2700	150x300 torontali utánzatu schezlong terítő Lei 980	200x300-as linoleum szőnyeg a legszebb perzsa mintákban Lei 1375
Ebédlő asztalra plüss terítő Lei 990	Ágyelő Velour L. 350 I-a minőségű L. 155	Egy prima minőségű Rokos lábtörő Lei 55	Futószőnyegek 65 cm. széles.... L. 85 90 cm. széles.... L. 120
Legszebb persa mintájú plüss schezlong terítő minden létező színben L. 1720	Futószőnyegek 65 cm. széles cocas L. 170 90 cm. széles cocas L. 230	Prima minőségű, vízhatlan gummikabát Lei 790	3 darab L. 1550 Agy-garnitúrák Nagyszerű minőségek Legújabb minták! Szolid árak!

Legnagyobb rak-tár Romániában **GYAPJUSZŐNYEGEK** 200 minta
és INLAID-LINOLEUM 4 minőségben

»Kever Avot« határállépés a kolozsvári hadbíróóság előtt

A hadbíróóság felmentett két máramarosi zsidó asszonyt, akik a falu csehszlovák részén fekvő temetőbe zárandokoltak el szüleik sírjához

(Cluj-Kolozsvár, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbíróóság ma délután újra emberséges verdiktet hozott egy határállépési bűnperben, amelynek két vádlottja, két töpörödött öreg zsidó asszony, az ősi rítusban előirt kegyeletes szokás lerovásáért került a vádlottak padjára.

Eisler Teréz és Eisler Etelka Porumbesti, Máramarosmegyei örögasszonyok az elmúlt évben a nagy ünnepek előtt kegyeletes Kever avotra zárandokoltak el szüleik sírjára. A község temetője azonban már csehszlovák oldalon terül el és a két öreg asszony oda gyalogolt ki, hogy szüleik sírján a kegyelet adóját lerójják.

Már besőfédett, amikor visszatérve a temetőből, a község határához értek. Itt találkoztak a grancsárosztag egyik katonájával, aki felelősre vonta a két asszonyt, mire azok kijelentették, hogy a temetőből jönnek.

— Szóval Csehországból szöktetek át — kiáltotta a grancsár, majd fenyegetőzni kezdett, hogy mindkettőt halálra ítélteti tiltott szokás és határállépés miatt. A két megrémült asszony minden erejével azon volt, hogy igazolja magát, a grancsár azonban nekik támadt és ütlegelni kezdte őket. Eisler Teréz a nem várt brutalitásra annyira megijedt, hogy férjétől kapott és a hosszunapi kiadásokra előkészített harminc cseh koronáját odaadta a grancsárnak, csak hagyja őket tovább menni.

A katona azonban nem tágitott, mindkét asszonyt bekísérte az őrségre, ahol jegyzőkönyvet vett fel az esetről és felterjesztette a szatmári ügyészséghez. Három hónappal ezelőtt tárgyalta a szatmári törvényszék a két asszony bűnességét, azonban illetéktelenségi indítvány alapján csak a megvesztegetés bűnyűjét tárgyalta le s mindkét asszonyt 15—15 napi elzárásra ítélte, amely büntetést azonnal le is töltötték.

A szatmári törvényszék ezután az iratokat áttette a kolozsvári hadbíróósághoz, hogy ítélkezzen a határállépés bűnyűjében.

Mintán Eisler Teréz védelmét meghallgatta a bíróság, testvére Eisler Etelka mondotta el vallomását jidis nyelven. Mivel ezenkívül csak oroszul tud beszélni, az elnök kérésére egy jelenlévő fiatalember tolmácsolja a jidis nyelvet

románra.

A vádat képviselő ügyész kéri a hadbíró-

ságot, hogy három hónaptól egy évig terjedő büntetést mérjen a két határállépő asszonyra. Statescu dr. védőügyvéd ezzel szemben kijelenti, hogy mindkét asszony ártatlan, mivel a hosszunapi előtti áhítatosságnak tettek eleget akkor, amidőn szüleik sírját látogatták meg.

A bíróság hosszas tanácskozás után mindkét asszonyt egyhangulag felmentette a vád és annak összes következményei alól.

Oroszországban

gigantikus irányu fegyverkezés folyik

Minden hadiszergyár fokozott mértékben készül a szovjet-háborúra

Reval, október 5. Ideérkező jelentések szerint a szovjet készülődései a legnagyobb nyugtalanságra adnak okot. Az eszt határon az utóbbi hónapokban állandó hadgyakorlatokat tart a szovjethadserg, ugyszintén Moszkva körül is.

Vorozilov, a szovjet-hadsereg főparancsnoka legutóbb egy moszkvai népgyűlésen kijelentette, hogy a szovjet-politika európai kudarcra miatt a háboru kitörése állandóan fenyeget. Pétervárott

és Moszkvában tíz gyár éjjel-nappal fokozott mértékben gyártja a legkülönfélébb mérgező gázokat, Ukrajna tizenöt municiógyárában pedig nagyarányu lövedékgyártás folyik.

Egyes francia lapok értesülése szerint Oroszországban olyan gigantikus fegyverkezés megy végbe, amely lehetetlenné és illuzóriussá teszi az európai államok lefegyverzését.

Ploestiben letartóztattak egy dús gazdag malomtulajdonost, aki semmilyen bűncselekményt sem követett el

A törvényszék elrendelte Craciunescu malomtulajdonos azonnali szabadlábra helyezését

(Bucuresti-Bukarest, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ploesti városát szenzációs letartóztatás tartja izgalomban. Tegnap reggel a prahovai ügyészség rendelkezése a ploestii rendőrség letartóztatta Petre Al. Craciunescu széles körben ismert nagyiparost, az „Eftichia“-malom tulajdonosát, a ploestii kereskedelmi és iparkamara alelnökét.

A váratlan letartóztatást a prahovai ügyészség a Banca Generala ploestii fiókjának feljelentésére fogatosította. A feljelentő bank a malomtulajdonost azzal vádolta, hogy a malom őrzetére bizott nyolc és fél vagon búzát, amelyet Morcovescu kereskedő zálogképen bocsátott a bank rendelkezésére, a bank hozzájárulása nélkül kiadta a kereskedőnek.

A bank még július 19-én megtette a feljelentést a malomtulajdonos ellen. Időközben azonban Craciunescu a bank követelésének egy részét készpénzzel kifizette, a többi részét pe-

dig úgy rendezte, hogy leszámítható és a bank által akceptált váltókat adott át.

Annak ellenére, hogy az ügy ilyen formán teljesen korrekt elintézését nyert és a bank egyetlen fillér károsodást sem szenvedett, a ploestii bank mégis ragaszkodott a malomtulajdonos letartóztatásához, amit az ügyészség fogatosított is. Az első vádtanács elrendelte a malomtulajdonos szabadlábra helyezését, tekintettel arra, hogy a letartóztatási végzés elrendelésénél nem tartották be a törvényes formákat.

A vádtanács végzése után a vizsgálóbíró nyomban új letartóztatási végzést adott ki az összes törvényes formák szem előtt tartásával. Így került az ügy újra vádtanács elé. A második vádtanács teljes mértékben helyt adott a védők érvelésének és minthogy bűncselekményt fenforogni nem látott, elrendelte a malomtulajdonos azonnali szabadlábra helyezését.

Hogyan vélekedik Lloyd Georgené uráról?

Egyik nagy berlini napilap ankétet rendezett, amelynek során megszólaltatta a világ leghíresebb embereinek feleségét: mikép látják őket, akik legközelebb állanak a kitűnőséghez, annak jellemét és egyéniségét. Einstein és Edison feleségeinek nyilatkozata után alább közöljük az angol liberalizmus kimagasló alakjának, David Lloyd George feleségének cikkét.

1908 tavaszán volt, egy kedves és bájos új házba vonultunk be, amikor férjemet kinevezték Anglia kincstárnokának. Nagyon jellemző uramra, ahogy ezt tudomra adta.

Bejött a szobámba és csak melleleg odavetette: — Csomagolhatsz, kérlek, újra. Mert átköltöztünk a Downing-street 11 alá!

Tudvalevőleg a Downing-street 11 alatt van a kincstárnok rezidenciája.

A nagyfontosságú közlést azonban én magam is elég hűvösen fogadtam és egyre csak azon gondolkodtam, hogy tessék, most megint itt kell hagynom új otthonomat kedves dekorációival és tapétáival, amit magam választottam ki és talán hálátlan-ság volt, amikor így feleltem:

— Te komolyan akarod, hogy hurcolkodjunk át ebbe a szűk, piszkos uccába és hagyjuk el ezt a házikót, amit annyira megszerettem!

Aki már járt a Downing-streeten, a legjobb akaratlanul sem mondhatja, hogy ez az ucca valami jó hatást tett rá. Sem architektonikus szépségei nincsenek, sem egyéb különlegességei. A nap alig tud hozzáférni a szűk uccához, amelynek 11-ik száma mellett, a tizedik számú lakik a miniszterelnök. Kedvetlen válasznak tehát volt némi alapja.

Akkor lett férjem első ízben miniszter. Karrierje különben is 1905-től kezdődik, amikor Campbell-Bannermann kinevezte őt a Gazdasági Tanács elnökévé. A nagy nyilvánosság pedig akkor szerzett róla tudomást, amikor 1906-ban sikerült neki a vasutársaságok és a sztrájkjal fenyegető vasutasok között a békét helyreállítania.

Sokan csodálkoztak Asquith fölött, aki akkor miniszterelnök volt, hogy miért éppen férjemet vette maga mellé Anglia pénzügyeinek irányítására. Asquith akkor kijelentette, hogy főleg azért bízik a férjemben, mert elpusztíthatatlan optimizmus él benne, amellel bátor és sok diplomáciai készség fölött rendelkezik. Amikor 1909-ben beterveztette a költségvetést, a konzervatív párt közel egy évig obstruálta meg a javaslatot, ami egészen természetes is volt, mert a költségvetési javaslat sok olyan újítást tartalmazott, ami forradalmi jellegű volt és ami bizony élénken fenyegette a konzervatívok által képviselt kapitalisták zsebeit.

A konzervatívok minden rendelkezésükre álló eszközzel harcoltak ellene, de én pillanatig sem voltam kétségbe afelel, hogy férjem győztesen kerül ki ebből a küzdelemből. Ismerem harcias természetét még abból az időből, amikor küzdenie kellett a megélhetésért. Ezt a szép, férfias vonást későbbi éveiben is megtartotta, amikor szegénységben élő embertársai érdekeinek védelmére volt szó. Csodálatos dolog különben, de egyúttal mélyen elszomorító, mennyire nem tudnak gazdagjaink együttérzeni az élet küzdelmeiben alómaradókkal. Ismerem gazdagokat, akik olyan ostobák voltak, hogy lábbadozó szegénysorsú betegeknek pezsgőt ajánlottak, amitől megerősödhetnek, holott tudták, hogy az illető jövedelméből egy pohár tejszó is alig futja.

Ma is csóválom a fejemet, ha visszagondolok, mit éreztem akkor, amikor be kellett vonulnunk a Downing-street 11 alá és milyen nehezen tudtam beleélni magamat a gondolatba, hogy ebben az előkelő régi palotában tizenöt évet kell majd eltöltenem.

Tizenöt év nem lett ugyan belőle, hanem csak kilenc. Akkor egy házzal odébb vonultunk a tizesbe, mert közben férjem miniszterelnök lett. Ez a ház sem volt különös. Tessék csak elképzelni: Anglia miniszterelnökének lakásában nem volt fürdőszoba. A palota különben inkább hasonlított a Viktoria-mauzoleumhoz, mint lakóházhoz.

Köröskörül régi butorok, maghagoniból valók, sulyosak. Nagynehezen rábírtam férjemet, hogy frissítsük föl ezeket a butorokat. És miután ez megtörtént és két fürdőszobát is berendeztettünk, megkezdődött — az újdonsült miniszter politikai karrierje.

Több kísérletet tettek arra, hogy megrajzolják férjem jellemét. Ha én kapnék erre megbízást, ezeket mondanám: egész lényét a fiatalság szelleme hatja át. Gyakran hallottam ismerőseitől, hogy köztük ő a legfiatalabb. Én magam is hiszem, hogy soha sem fog megöregedni, mert megtartotta szívének a frissességét. Fáradhatatlan frissesség fölött rendelkezik és minden érdekli. Soha nem engedte meg magának, hogy a politika és a közélet eseményei iránt ne tanúsítson megfelelő érdeklődést. Különösen az ifjuság törekvéseit méltányolja. Azok közé tartozik, akik minden alkalommal megfordítják a régi angol közmondást: „Ami jó volt apámnak, az jó lehet neked is”. Az ő mondása így hangzik: „Ami jó volt apámnak, az csak neki volt jó, de már nem lehet jó neked, a fiának”. Nagyon szereti a sportot és nem mlík el nap, hogy ne végezne tornát otthon és legkedvesebb

szórakozása a golf-játék. Szereti a szivart és a pipát, de csak módjával.

Amikor bevonultunk a Downing-streetre és kissé otthonosan éreztük magunkat, férjem már a kora reggeli órákban megkezdte a hivatalos munkát és pedig fekvő és szivarozva az ágyában. Levelezésének egy jókora részét intézte el pihenés és diktálás között.

Az egész familia élénk részt vett a politikában. Ami magától értetődik, amikor az ember olyan atmoszférában él, ahol bizonyos vonatkozásokban Anglia politikáját csinálják.

Az angol liberalizmus ma megérdemelt magasságban áll. Természetes következménye volt ez annak az igyekezetnek, hogy a liberalizmus mindig a közvetítő utat kereste egyfelől a konzervatív kapitalisták, másfelől a szakszervezetek érdekei között.

Olaszország újra megegyezést keres Jugoszláviával

(Bécs, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Diplomáciai körökben néhány nap óta arról keringenek hírek, hogy Olaszország új bázist keres a Jugoszláviával való megegyezésre. Általában ugylátszik, hogy Délkelet-Európa újból az európai politika előterébe került. Népszövetségi körökben megint a balkáni kérdésekkel foglalkoznak.

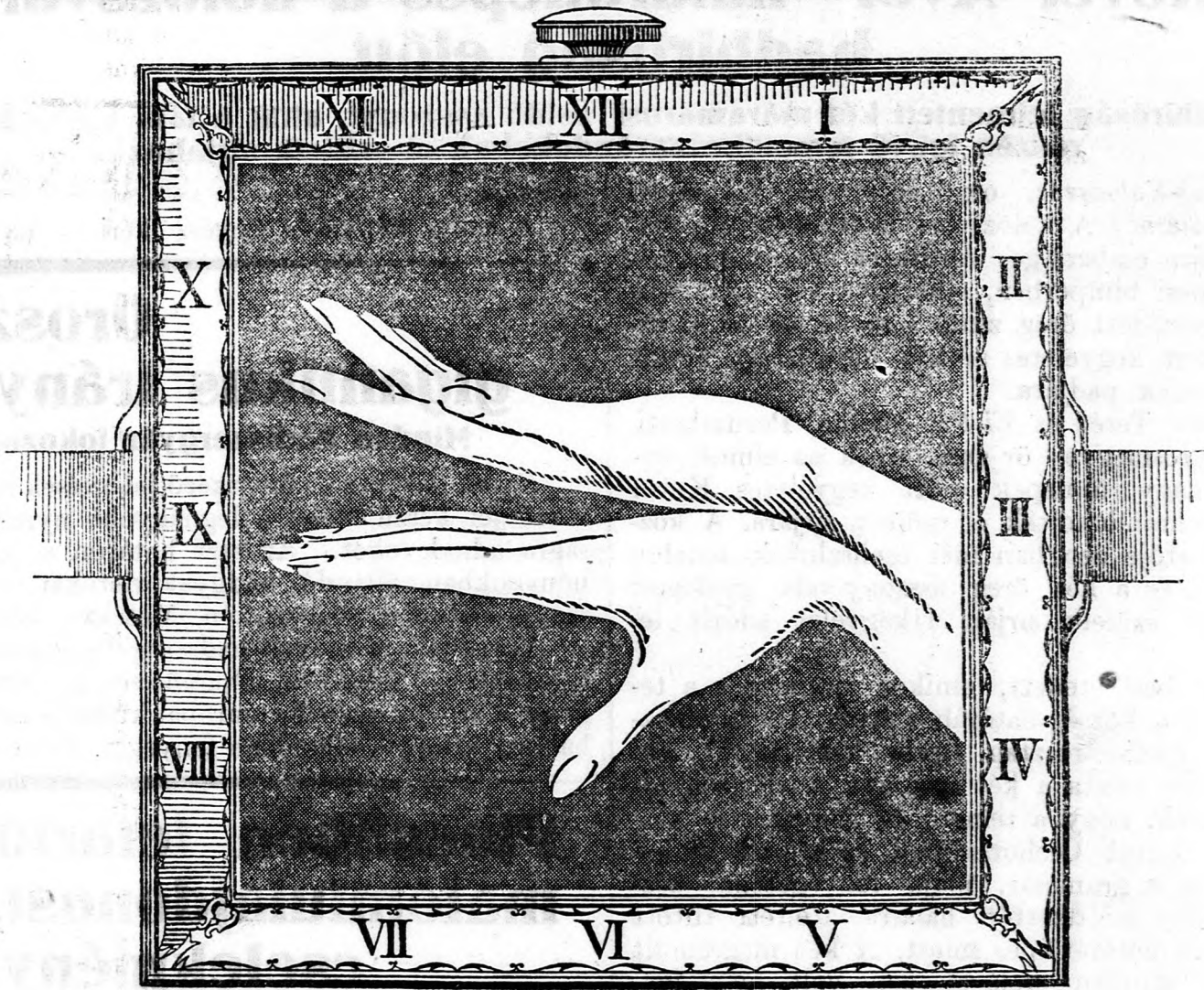
Mivel a francia-jugoszláv barátsági paktum aláírása az előzetes bejelentések ellenére a most megtartott népszövetségi közgyűlés alkalmából nem történt meg, diplomáciai körökben az a vélemény alakult ki, hogy küszöbön áll Olaszország megegyezése Jugoszláviával, annál inkább, mivel Olaszországot ezen állítólagos törekvésében Anglia is támogatja.

Ugy Londonban, mint Rómában igen szívesen látnák ugyanis, ha a francia-jugoszláv barátsági egyezmény terve végleg meghiusulna.

Olaszország és Anglia nagy idegenkedéssel szemléli Németország ipari és kereskedelmi terjeszkedését Jugoszláviában és attól fél, hogy a gazdasági expanzióval együtt Németország bizonyos politikai pozíciókat is szerez Jugoszláviában.

Jugoszlávia egyelőre állítólag igen tartózkodóan viseltetik az olasz közlekedési kísérletekkel szemben. Jugoszlávia és Olaszország között a háború befejezése óta már három szerződés jött létre, azonban egyiküket sem tartották be. Mussolini azonban teljes energiával azon van, hogy Olaszország számára szövetségest találjon a Balkánon, mivel Románia Bratianu kormányra jutása óta elfordult Olaszországtól és újból a francia politika vizéin evez.

Diplomáciai körökben feszült kíváncsisággal várják, hogy vajjon Mussolini fáradozásai Jugoszlávia megnyerésére eredménnyel fognak-e járni.

A kezek mysteriuma.

A kezeknek nincsen titka az előtt, aki tud belőlük olvasni. A hozzáértő játszva kiolvassa belőlük, amit az arc játéka elhallgat. Mindent elárulnak, csupán a kort nem. Állandó ápolás mellett azonban fiatalok maradnak. Vajjon nem ez-e a kezek legnagyobb rejtélye?

Fiatalon és szépen tartja meg a kezét sport és szorgalmas házimunka mellett is az Elida arckrém. Alabástromszerű színezést ad a bőrnek, megóvja a levegő és a nap túlerős behatásai ellen. Elida arckrémmel való rendszeres ápolás mellett kezeink fiatalok és szépek maradnak.

ELIDA ARCKRÉM

6
Leo
ho
A
(Há
tól.) Le
uttal n
fejt ki
dusok k
gent, a
lan, va
gára a
Ami
ment, k
hős és
legelőke
royalist
rendkiv
szemtől
képzeli
Arcána
bonhón
a nagy
tusaiba
cajtkelt
Leo
sikerült
rozni a
sem tu
Holland
holland
ság int
Tek
ugynev
dig az
gedve
nek ne
meggyé
röl. Az
nyilik
tás nél
amiben
róna: s
nak, eg
nem-tu
bebizot
francia
meghal
Leon
Dandét
lis hatá
nek va
zöttek
igazság
zatos h
Leo
számu
köztárs
tegnap
koncert
legelőke
ganda
Fra
pompás
beszél
lyek a
meg. T
királyo
amikor
nak ze
mióta
polgáro
a korm
Fig
emliten
kesztője
antisze
pás pol
röl, am
mert a
jelen a
Bes
gezte I
—
államos
ban me

Leon Daudet ígéretet tett a hollandusoknak, hogy két éven belül megdönti a francia köztársaságot

A hazájában körözött rojalista vezér hollandiai felolvasó-körúton agitál a francia köztársaság ellen

(Hága, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Leon Daudet ismét hallat magáról. Ezúttal nem Franciaországban, nem Belgiumban fejt ki tevékenységét, hanem a jámbor hollandusok között, akik szívesen látnak minden idegent, aki megfordul közöttük s valami szokatlan, vagy fantasztikus kijelentéssel vonja magára a közfigyelmet.

Amikor Amsterdamban és Hágában hirtelt, hogy Leon Daudet, az önmagacsinálta hős és alkalmi martír megérkezett, egyszerre a legelőkelőbb körök kezdtek érdeklődni a francia royalisták vezére iránt, aki — szó, ami szó — rendkívül szimpatikus jelenség s ha az ember szemtől-szemben nézi, mindennek inkább elképzel, mintsem monarchista forradalmárnak. Arcának széles vonalairól messziről sugárzik a bonhómia, szemének barna fényéből apjának, a nagy írónak délvidéki lángja csap ki, gesztusaiban van valami Tarrasconi Tartariu kacajkeltő, mert komolytalan nagyvonalúságából.

Leon Daudet, miután Franciaországban nem sikerült neki a közvéleményt kellően alarmirozni a „romlott” köztársaság ellen s még azt sem tudta elérni, hogy büntetését elengedjék, Hollandiába jött, hogy itt, a jószívű és lelkes hollandus monarchistákat győzze meg a királyság intézményének üdvözítő voltáról.

Tekintve azt, hogy Hollandiában még az ugynevezett „destruktív” elemek is, főleg pedig az asszonyok fölöttébb meg vannak elégedve Vilma királynő uralmával, Leon Daudetnek nem kerül nagy fáradságába, hogy őket meggyőzze a monarchista államforma előnyeiről. Az asszonyok, akiknek itt kevés alkalmuk nyílik a nyilvános lelkesedésre, minden fentartás nélkül szívükbe fogadták Leon Daudet-t, amiben nem kis része van annak, hogy tudják róla: szereti a pezsgőt, királyi gesztusai vannak, egyetlen fiát szinte megrendítő feledni nem tudással gyászolja és csaknem teljesen bebizonyította, hogy magáévá tette a hajdani francia gárda jelszavát, mely szerint „a gárda meghal, de a gárda meg nem adja magát.”

Leon Daudetnek, ki nem hiába a nagy Alphonse Daudet fia, van érzéke a romantikus és teatralis hatásokhoz, tudja magáról, hogy személyének van varázsa, mint általában mindama üldözötteknek, akik a velük szemben alkalmazott igazságtalanság glóriáját tudják applikálni boltozatos homlokuk köré.

Leon Daudet, miután Amsterdamban nagy számú közönség előtt tartott előadást a francia köztársaság „politikai és morális csődjéről”, tegnap Hágába érkezett és a város legnagyobb koncerttermében, mely zsufolásig telt meg a legelőkelőbb közönséggel, tartotta meg propaganda-előadását.

Francia férfinél szokatlan eleganciával öltözve, pompásan megborotválkozva, ragyogó jókedvvel beszélt ama sötét köztársasági fantomokról, melyek a nagy francia nép életerejét emésztik meg. Történelmi visszapillantást vetett a francia királyok, főleg pedig a „napkirály” korszakára, amikor Franciaország hatalmának és nagyságának zenitjén állott s mely azóta hanyatlott le, mióta szabadkőműves ügyvédek, bugris kispolgárok, hasas iparbárok kerítették hatalmukba a kormány kerekét.

Figyelemreméltó körülményként kell megemlíteni, hogy az „Action Française” főszerkesztője, amely lap tudvalevőleg az egyetlen antiszemita izü organum Franciaországban, pompás politikai érzékkel hallgatott a zsidókérdésről, amit annál is inkább helyesen cselekedett, mert a hallgatóság soraiban számosan voltak jelen a legelőkelőbb hollandiai zsidók közül.

Beszédét fulmináns hangú bejelentéssel végezte Leon Daudet.

— Két éven belül a francia royalisták államcsínyt fognak végrehajtani, Franciaországban megdöntik a köztársaságot és trónjára ül-

tetik a királyt!...

Viharos taps fogadta Leon Daudet záró-

szavait, ami azonban korántsem meggyőződésből fakadt és főleg nem a daudeti eszmének szólott. A hollandusoknak olyan ritkán van alkalmuk lelkesedni, hogy hálásnak érezték magukat az alkalomért, amely ezt lehetővé tette számukra.

Bizonyos, hogy Hollandia azért az idők végéig is hajlandó jóbarátságban élni a francia köztársasággal, amellyel kitünő üzleti összeköttetései vannak. És ez itt a perdöntő, nem a Leon Daudet ígérete... (P. R.)

Calles elnök általános mozgósítást rendelt el a mexikói lázadás teljes elfojtására

A leverit lázadók vezéreit statáriailer kivégezték

Mexikó, október 5. Röviden jelentettük, hogy Mexikóban a jelenlegi kormányzat ellen nagyarányú lázadás robbant ki, melynek élén több tábornok állott. A kormány a lázadás elfojtására nagy csapatösszevonásokat rendelt el, melyek megütözték a lázadó csapatokkal. A véres küzdelem a kormánycsapatok győzelmével végződött. Calles elnök má kommunikében jelenti be, hogy a komoly lázadást teljesen elnyomta és e peroben már teljesen a helyzet ura. A kormány a lázadók ellen a legvéresebb megtorlásokat alkalmazza. Seramno tábornokon kívül kivégezték Arriela és Perala tábornokokat,

China tartomány kormányzóját, Gouzales Puerta volt elnök titkárát, számos magasrangú katonatisztet és polgári egyént. A Tosseoni zászlóalj tizennégy lázadó vezérét szintén kivégezték. Yalisko tartományban tizenkilenc felkelőt megöltek.

A kamara kormányhü képviselői elhatározták, hogy megfosztják mandátumaiktól azokat a képviselőket, akik akár közvetve, akár közvetlenül támogatták a felkelést. Calles elnök a nyugalom biztosítására általános mozgósítást rendelt el.

Éles kulturharc tört ki Elzász-Lotharingiában

(Prága, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Strassburgi jelentések szerint a kulturharc Elzász-Lotharingiában egyre hevesebb arányokban folyik. Az egyik strassburgi katolikus leányiskolában néhány nappal ezelőtt meghalt a zárda egyik apáca-tanárnöje. A strassburgi városi tanács most az elhunyt apáca helyébe világi tanárnőt nevezett ki a katolikus leánynevelő intézetbe és ezzel egyidejűleg rendeletet adott ki, amelynek értelmében a jövőben a katolikus iskolákban mindenütt világi

tanárokat fognak kinevezni az elhunyt pap- és apáca tanerők helyébe. A strassburgi katolikus körében ez a határozat óriási elkeseredést váltott ki. Vasárnap a strassburgi püspök elnöklété mellett katolikus nagygyűlés volt, amelyen táviratot fogalmaztak meg Poincaré miniszterelnökhöz. Az elzászi katolikusok táviratban közölték az elnökkel, hogy saját maguk fognak gondoskodni autonóm jogaik védelméről, ha a párisi kormány nem érvényteleníti haladéktalanul a strassburgi városi tanács döntését.

Ötven banival felemelték a liszt maximális árát

A kolozsvári tanács állandó bizottságának ülése

(Cluj-Kolozsvár, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A városi tanács állandó bizottsága tegnap este ülést tartott, mely a késő esti órákban ért véget.

Az ülés folyamán több nagyfontosságú városi ügyet tárgyaltak le, melyek közül különösen a városi költségvetés vezérévelnek lefektetése körül támadtak viták.

A város tanügyi bizottsága az ülésen bejelentette, hogy a Monostori-uti tanonciskola építését a szükséges pénz hiánya miatt nem folytathatják és a további építkezésekhez a közmunkaügyi minisztérium kölcsönét kell igénybe venni. A közmunkaügyi minisztérium valóban ajánlatot tett a városnak a tanonciskola felépítésére szükséges négy milliányi összegre, de az épületet telekkönnyűleg a minisztériumra kell bekebelezni. A közmunkaügyi minisztérium egyúttal garantálja azt is, hogy az épületet csak tanonciskolának használhatják, az iskola telke pedig a város tulajdona marad. Az állandó bizottság elhatározta, hogy a közmunkaügyi minisztérium kölcsönajánlatát csak úgy fogadja el, ha ez a felajánlott garanciákat írásban fogja biztosítani.

Az állandó bizottság ezután a város által szeptember 20-ikán jótékonycélra megszavazott 120 ezer lej összeget osztotta el a város jótékonycélú intézményei között. A „Principele Mircea” árvagondozó 30 ezer, az anya- és csecsemővédő liga 30 ezer, a zsidó napközi gyermekotthon 30 ezer, a „Caritatea” nevű jótékonycélú intézmény 15 ezer, a „Szent Mária Egyesület” pedig 15 ezer lejt kapott.

A bizottság végül elhatározta, hogy kérésintéz a földművelésügyi minisztériumhoz, hogy a Kolozsvár határában lévő „Tarca” állami uradalom 320 holdnyi telkét adja át a városnak. Ma délelőtt 11 órakor az állandó bizottság

fogadta a kolozsvári lisztkereskedők és malomtulajdonosok küldöttségét, mivel ezek sérelmesnek találták magukra nézve a városi tanács ezelőtt 5 nappal hozott határozatát, mely a lisztnek maximális árát kilónként egy lejfelé leszállította. A lisztkereskedők delegációja a régi maximális ár megállapítását kérte, mivel másképpen nem képesek a várost lisztrel ellátni. Írásos bizonyítékokat mutattak fel arról, hogy a gabonának az ára állandóan dráguló tendenciát mutat.

Az állandó bizottság rövid tanácskozás után dr. Lucian Sándor városi tanácsos prozociójára a lisztnek árát az ezelőtt öt nappal megállapított 10 lej 50 banis maximális árról 11 lejre emelte fel. Ilyenformán a lisztnek az ára 50 banival drágult meg kilónként.

Butor vásárlás
bizalom
dolga!

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat

Tg.-Mureş Marosvásárhelyre
és tekintse meg

Székely és Réti
Erdélyrészi Butorgyár Rt. hatalmas raktárait. —

Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffman zongora és pianinó
gyárak képviselője.

Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruhá- **Cink** Cluj
ját molymentesíti

Háztulajdonos leszek Bécsben

(Bécs, szeptember hó. Az Uj Kelet tudósítójától.) Klein ur, a kis bécsi lakásügynök fontoskodva elhalkította szavát, egészen a fülemhez hajolt és mint valami nagy államtitkót sugta:

— Uram, nincs idő habozásra. Ha meg akarja alapozni szerencsését, akkor most, vagy soha. Ma Bécsben ugyanaz a helyzet, ami Berlinben öt évvel ezelőtt és Budapesten négy évvel ezelőtt volt. Akik akkor elég okosak és bátrak voltak, azok ma megelégedetten ülnek olcsón szerzett millióikon.

A Kärntnerstrasse kis mellékkucájában meghúzódó homályos ügynöki iroda megtelt fantasztikus lehetőségek káprázatával. Klein ur minden erejét összeszedve igyekezett bizonyítani, hogy ma az egyetlen üzlet a világon: házat venni Bécsben.

— De Klein ur, — próbáltam megkockázni — hiszen Ön tudja, hogy ma Bécsben háztulajdonosnak lenni a legszánalmasabb dolog a világon. Nem egy háztulajdonosról halottam, aki már odakényszerült, hogy könyöradományokat gyűjtsön, mert házának jövedelméből arra sem futja, hogy legelemibb élet-szükségleteit fedezhesse.

— Ez igaz. De ez csak ma, ebben a pillanatban van így. Elnap, vagy holnapután megszűnik ez az átkozott Mieterschutzgesetz és akkor úgy fognak a magasba szökni a házak árai és a lakberek, mint a tűzbemártott hőmérő higanyoszlopa.

— Aztán miből következteti Klein ur, hogy a Mieterschutzgesetz ilyen hamarjában meg fog szűnni. Öt éve van már érvényben s nekem beavatottak azt mondták, hogy a szocialistáknak eszük ágában sincsen változtatni rajta. Örökidőkre akarják állandósítani.

(Egy kis szociológiai lecke)

Klein ur lekicsinylően legyintett a kezével:

— A szocialisták! Ha tőlük függne. De hát képzelje uram, fentartható-e a kapitalista Európa szívében ez a felemás kommunista állapot? Csak két eset lehetséges. Vagy győzni fog a kommunizmus egész Európában és akkor amugy is minden mindegy, vagy továbbra is megmarad a polgári társadalom és akkor az ilyen rablásnak beillő kommunista intézkedések előbb-utóbb meg fognak szűnni. Az mégsem lehetséges, hogy egy kapitalista államban egyszerűen elko-bozzák a polgárok százazreitől jogos magántulajdonukat.

Komoly meggyőződés és mélységes megvetés rezgett a kis lakásügynök hangjában. Majd kissé felvidulva, így folytatta:

— Megnyugtathatom Önt, hogy ma már a szocialisták is érzik, hogy előbb-utóbb véget kell vetniük ennek a barbár és lehetetlen állapotnak. Érzik, ha ők nem vetnek véget, akkor a társadalom haragja el fogja söpörni őket. És hogy mennyire érzik ezt, erre nézve elárulhatok Önnek egy titkot, amelyet épen ma tudtam meg. Ezekben a napokban hét szociáldemokrata városi tanácsos vásárolt magának házat Bécsben. Mit gondol uram, olyan bolondok ezek a szocialista városatyák, hogy házakba ölnék a pénzüket, ha azok tényleg nem érnek semmit. Nem. Ők biztosan tudják már, hogy a lakbértörvényt rövidesen megszüntetik, jobban tudják, mint bárki más s azt gondolják, miért ne csinálnának ők is egy jó üzletet.

(Megtekintjük a házakat)

Ezek után mit mondhattam volna Klein urnak? Meg voltam győzve.

— Jól van Klein ur, nézzük hát meg azokat a házakat.

Elhagytuk a sötét ügynöki irodát, lementünk a napsütötte forgalmas Kärntnerstrassera, ahol javában folyt a déli korzó és beültünk egy autótaxiba. Klein ur, hosszú listával a kezében, tanácskozott a soffőrrel az utirányról. Először a IV. kerületbe hajtottunk, a Wiedner Hauptstrasse környékére, ahol három eladó háza is volt Klein urnak. Az első egy háromemeletes, jókarban tartott bérpalota volt, 15 lakással. Két- és háromszobás lakások, amelyekben többnyire magántisztviselők laktak. Ára 35 ezer schilling. Gyorsan átszámítom magamban: körülbelül 800.000 lej, ennyibe kerül nálunk egy valamirevaló földszintes ház.

— Na mit szól hozzá? — kérdi sokatmondóan Klein ur.

— Nem felel meg, tuldrága, aztán meg nincsen lift és a legtöbb lakásban nincsen fürdőszoba. Egy egészen modern, minden komforttal berendezett házat akarok.

(Paloták — ingyen)

Megnéztük a másik két házat is ebben a kerületben. Az egyiknek ára 20 ezer schilling, szintén háromemeletes, de már öreg, roskadozó ház, a másik 28 ezer schilling, ez négyemeletes, de csupa apró proletárlakások, amelyek előreláthatólag legutóljára fognak felszabadulni a Mieterschutzgesetz védőszárnyai alól.

Menjünk hát tovább. Áthajtottunk a X. kerületbe és gyors vágatással száguldunk végig a Favoritenstrassen. Ebben a kerületben két háza van Klein urnak. Az Alpengasse 2. szám alatt megállunk egy gyönyörű, négyemeletes háztömb előtt, 32 lakás van benne, ára 30 ezer schilling. Csodálkozó szemmel nézek az ügynökre. Megérti hallgatag kérdésemet.

— Ez a ház csakugyan ingyen van. De tudja kérem, ez már proletárnegyed. Kis munkáslakások, ide nem mer senki jönni házat vásárolni. Pedig, — mondja felcsillamló szemmel — ezek is fel fognak szabadulni s akkor ezek fognak a leg többet érni.

(Egy boldogtalan háztulajdonos)

Mióta felültünk az autóra s az első házat megtekintettük, az egész uton az járt az eszemben, vajjon kik lehetnek és hogy nézhetnek ki azok a szerencsétlen háztulajdonosok, akiknek ilyen szánalmas árakon, a békeérték tizedrészéért kell tudniok házaikon. Az egyik házbán érdeklődöm a tulajdonos iránt. Az öreg házmester felvilágosít, hogy a tulajdonos meghalt s az örökösök Lembergben laktak. Gazdag galíciai zsidó volt, aki spekulációra vette a házat s az örökösök most meg akarnak szabadulni tőle, mert csak terhet jelent nekik. A másik ház egy tönk szélére jutott kis bank tulajdona, amely most kénytelen eladni házkomplexumának egyik részét, hogy annak árából a többieket reparáltathassa. Végre, az egyik házbán sikerült magával a tulajdonossal beszél-nem. Szánalmas és szívfacsaró jelenség volt. Öreg házaspár, a férfi azelőtt kereskedő volt, aztán minden vagyonát ebbe a házba fektette, abban a nyugodt tudatban, hogy a ház jövedelme életfogytiglani nyugdíjat és biztos megélhetést fog nyújtani számára. A tőkéje azonban nem volt elegendő és némi bankhitelt kellett igénybe venni. Aztán jött a háború és a Mieterschutzgesetz. Ma már a ház annyit sem jövedelmez, hogy a bankkamatokat fedezni tudja.

— Uram siránkozott az öregur — hónapok óta a szó szoros értelmében éhezünk. Már eladtuk összes értéktárgyainkat s ha nem sikerül eladni a házat, úgy a biztos éhenhalásnak nézünk eléje. Ime egy bécsi háziur, egy négyemeletes palota boldogtalan tulajdonosa.

(Klein ur „mecijet“ ajánl)

Gyorsan tovább hajtottunk. Utközben a mai lakberek iránt érdeklődöm Klein urnál. Hát azok bizony nevéstégesen alacsonyok. Osztrák korona értékben a békebérek 150-szeresét kell fizetni, ami azt jelenti, hogy alig a hatodát a tényleges békebéreknek. Ez még arra sem elég, hogy a háztulajdonos a szükséges javításokat elvégezhesse s ezért az ilyen reparatúrákat maguk a lakók végeztetik el saját költségükön.

Megérkezünk a VIII. kerületbe és megszemléljük a Kochgasse 6. szám alatti négyemeletes palotát. A városrész egészen megfelelő, az ucca forgalmas s az ár is konveniens: 34 ezer schilling.

— Vegye meg ezt a házat — kapacitál Klein ur — ez igazán nagy „mecije“. Itt a bérek is valamivel jobbák, mert csupa nagylakás van a házbán.

Kénytelen voltam egy őszinte vallomást tenni: — Nincs elég pénzem.

(Még pénz sem kell...)

— Az nem baj — kapott a szón a fürge ügynök, — elég ha a fele megvan, a másik felét bármelyik banknál megkapja zálogkölcsonként. A házbér bőségesen fedezi a banknak

fizetendő kamatot. Sőt még marad valami a saját tőkéje kamatozására is. Az igaz, nem sok. De mondja már, hogy 15—16 ezer schillingje nem fog kamatozni néhány évig? Olyan nagy szerencsétlenség ez? Hiszen ha felszabadulnak a lakások, akkor egyszerre a tizszeresét fogja megérni a pénze s az elveszettet ezerszeresen kapja vissza.

Egészen megfőzött Klein ur. Valóban, mi az a 15—20 ezer schilling — különösen, ha az embernek megvan? Otthon egy viskót sem lehet venni ezért a pénzért. Itt meg négyemeletes palotát kapok érte s hozzá csillogó, káprázatos reményeket. Mert az is igaz, hogy a pénzért egyelőre csak szép reményeket kap az ember. A ház maga e pillanatban nem ér semmit.

(Végig Bécs kerületein)

Átmenyünk a IX. kerületbe. A Müllergasse 33. szám alatt gyönyörű, modern, minden komforttal berendezett, ötemeletes palota várja a vevőt. Ára ötvenezer schilling. Ma felépíteni talán a huszorosából sem lehetne. Márvány lépcsőház, kis park a ház mögött, elképzelni sem lehet jobbat. Egy nyugalmazott tábornok tulajdona. A Glassergasse 22. szám alatt ugyan-csak egy takaros kis négyemeletes ház, amely egészen megfelelő.

De én mindent akarok látni. Fenéig akarom üriteni a bécsi háztulajdonosok tragédiáját. Végigrohanunk még néhány kerületen. Megnézünk még vagy 15 házat. Mind fantasztikusan olcsók. A XIX. kerületben a Döblinger-Gürtel 3. szám alatt egy, a háború alatt épített majdnem új házat kínálnak eladásra 23 ezer schillingért.

Alkonyodik már, mire holtfáradtan körutunk végére érkezünk. Klein ur várja, sürgeti döntésemet. Magam is komolyan gondolkozni kezdek a dolog fölött. A vételár fele már megvan. Azt a bank adja. És a másik fele...?

(Ekkor eszembe jut az egykori snorner, aki hozományt gyűjt a lányának.)

— Mennyi van már együtt a hozományból? — kérdi egyik ismerőse.

— A fele.

— Hissz akkor rendben van. A másik felét tagadd le.

— Jó, jó — feleli a snorner — csakhogy nekem épen az a fele van meg, amit le akarok tagadni.)

(Végleges döntésemet későbbre tartom fenn)

Határozott hangon fordulok Klein urhoz.

— Még nem döntöttem véglegesen, melyik házat veszem meg. Előbb hazamegyek és megbeszélem a családommal is. Beláthatja, hogy ilyesmit nem lehet megcsinálni az asszony nélkül. De legyen nyugodt Klein ur, nekem sok barátom és ismerősöm van otthon, akik hallgatnak rám. Azokat mind rábeszélem, hogy házat vegyenek Bécsben, még pedig a maga közvetítésével.

Most pedig itthon vagyok és megbeszéltem a dolgot mindenkivel, akit illet. Rajtam nem fog mulni. Azt hiszem háztulajdonos leszek Bécsben.

Csak a másik fele legyen már rendben...

Marton Ernő

Hirdessen az Uj Keletben

(Berlin, o
A bázeli cio
annak idején
tinai koloni
ötmillió font
tek javaslato
szervezése c
zottság elnö
„Jüdische F
következőket

— A ter
garanciákon
világszerveze
érzés és a n
járul, hogy
és a Keren
fizetésére és
jelöltünk, n
eltekintve a
nyiban meg
ket csakis a
az amortizál
tik. Ezt fel
alapok meg
leg, azon a
csön megsz
lentősége a
a nép széles
fog, úgy,
uton még
hoz befoly

— A zs
van a zsidó
e „chaszidje
kel fognak
A Keren H
alap, mig
van. Mig a
ból épül, a
sokan alap
cióknak leg
A Keren H
fizető tagj
— mint em
A nemzeti
nép megha
zsidó tömeg
A kölcs
Naiditsch a

— Meg
Civile“ int
„Első Pale
a Keren K
szóci. A k
ranciákat.
állapítjuk
több emiss

A köl
sekre haszn
lesztina föl

A kölcs
és pedig o
kamatokat
évtől kezd
6 százalékb
kuponok o
hogy a k
el fogjuk t

A „Soc
ügylető biz
tee fog re
hogy eloss
Lőjszrael
a következ
a Keren K
való jelzál
kének 30

Megvalósulás előtt a palesztinai nemzeti kölcsön

Ötmillió font sterling 32 évi törlesztésre. A kölcsönt kizárólag mezőgazdasági telepítésre fogják felhasználni

(Berlin, okt. 5. Az Uj Kelet tudósítójától) A bázei cionista kongresszus, — amint azt annak idején megírtuk, — tudvalevőleg a palesztinai kolonizáció előbbrevitele érdekében egy ötmillió font sterlingnyi kölcsön folyvételére tett javaslatot. A kongresszus a kölcsön megszervezése céljából bizottságot jelölt ki. A bizottság elnöke, Isak Naiditsch nagyiparos a „Jüdische Piesszentrale“ munkatársa előtt a következőket jelentette ki a kölcsöntervezetről:

A belső kölcsön

A tervezett belső kölcsön nemcsak tárgyi garanciákon alapul, hanem főleg a cionista világszervezet erkölcsi autoritásán: a nemzeti érzés és a nemzeti fegyelem tényezőin. Ehhez járul, hogy a két zsidó-alap, a Keren Hajjeszód és a Keren Kajemet Lőjiszrael, amit a kamatok fizetésére és a tőketörlesztésre fedezetül megjelöltünk, nagyon is megbízható garancia. De eltekintve a két alaptól, a kölcsön maga, amennyiben megvalósul és az előteremtett összegeket csakis a kijelölt célra fogják felhasználni, az amortizálás és kamatfizetés forrásává válhatik. Ezt feleletlenül mondom azoknak, akik az alapok megterhelésétől tartanak. En ellenkezőleg, azon a véleményen vagyok, hogy a kölcsön megszervezése által előteremtett tőke jelentősége a két alapba való bekapcsolódásával a nép széles rétegei előtt föltétlenül fokozódni fog, úgy, hogy remélni lehet, hogy ezen az uton még nagyobb összegek fognak alapjainkhoz befolyjni.

Zsidó nemzeti kölcsön

A zsidóságban egyébként sok lelkes híve van a zsidó nemzeti kölcsönnek. A kölcsönügy e „chaszidjai“ bizonyára zsidó szívrrel és lélekkel fognak dolgozni a kölcsön előteremtésén. A Keren Hajjeszód adományozás utján létrejött alap, míg a kölcsönnek tőkebefektetés jellege van. Míg a Keren Hajjeszód önkényes népadóból épül, addig a tervezett kölcsön investálásokon alapul, amelyeknél azonban a spekulációknak legkisebb lehetősége is ki van zárva. A Keren Hajjeszódnak eddig körülbelül 250 ezer fizető tagja van a zsidó nép soraiban. Ezek — mint említettem — önkényes hozzájárulások. A nemzeti kölcsönben azonban nemcsak a zsidó nép meghatalmazott rétege, hanem maga a zsidó tömeg fog résztvenni.

A kölcsöntervezet részleteire vonatkozólag Naiditsch a következőket jelentette ki:

Société Civile

Megalakitunk egy ugynevezett „Société Civile“ intézményt, amelynek ez lesz a neve: „Első Palesztinai Zsidó Belkölcsön“. Alapítói: a Keren Kajemet Lőjiszrael és a Keren Hajjeszód. A két alap átvállalja a kölcsönért a garanciákat. A kölcsönt ötmillió font sterlingben állapítjuk meg és a kötvényeket egy, vagy több emisszióban bocsátjuk ki.

A kölcsön csakis mezőgazdasági telepítésre használható fel, azzal a céllal, hogy Palesztina földjén több ezer zsidót telepíthesünk le.

A kölcsönt 32 év alatt kell visszafizetni és pedig olyképen hogy az első hét évben a kamatokot térítjük meg és csak a nyolcadik évtől kezdve amortizálunk. A kamatok évi 6 százalékban vannak megállapítva. Az első kuponok osztalékai ak fizetése után reméljük, hogy a kölcsönmcimleteket a pénzpiacon is el fogjuk tudni helyezni.

A „Société Civile“ élén állanak: egy felügyelő bizottság és egy „trustee“. Ez a trustee fog re delkezni a kölcsön összegei felett, hogy elossa hitelképen a Keren Kajemet Lőjiszrael és a Keren Hajjeszód között és pedig a következő alapon: 25 százalékát a tőkének a Keren Kajemet Lőjiszrael kapja első helyen a Keren Hajjeszódnak és pedig a föld értékének 30 százaléka erejéig. A pénznek 75 szá-

zalékát ugyanilyen alapon a Keren Hajjeszód kapja.

Azokat az összegeket, amiket a Keren Hajjeszódnak kölcsönként folyósítanak, nem lehet másra fordítani, mint olyan kolonisták letelepítésére, akik mezőgazdasági munkával, vagy vetemények művelésével foglalkoznak. A pénzt csakis a bérleti szerződések és az élő és holt leltár elzálogosítása ellenében kapják meg.

Héttagu bizottság

Héttagu bizottságot fognak kinevezni, amelyből ketten képviselik a Keren Kajemet Lő-

A klagenfurti törvényszéken ma adják át Forgách Anna boncjegyzőkönyvét az orvos- és az ellenőrző szakértőknek

Az ügyészség szerint nem tűnt el az a sál, amellyel Forgách Annát megfojtották

(Budapest, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A klagenfurti törvényszék tudvalevőleg ma október 5-ére tárgyalást tűzött ki Millstattban, amelyre megidézték Erdélyi Béla védőjét, továbbá a védő által bejelentett ellenőrző orvosszakértőt, Kelemen Endre Zoltán dr. pécsi egyetemi tanársegédet. Ennek a tárgyalásnak — nincs különösebb büntetőjogi jelentősége, csupán arról van szó, hogy

a klagenfurti törvényszék a védelem kérésére elrendelte a boncjegyzőkönyv orvosi felülvizsgálását,

amit egy tárgyalásszerű eljárás keretében folytatnak le. Ezen a tárgyaláson nem történik egyéb, minthogy két osztrák orvosszakértő előterjeszti felülvizsgálati véleményét, amelyhez a magyar ellenőrző orvosszakértő a védelem érdekeinek figyelembevételével szintén hozzászólhat. Az erről az aktuális felvett jegyzőkönyv az iratokhoz kerül és azt is hamarosan megküldik a budapesti ügyészségnek.

Itt emlíjük meg, hogy tévesek azok a hírek, mintha holnap helyszíni szemlét is tartanának Mill-

Gramofon

Lepage-nál, Kvár

jiszrael, ketten a Keren Hajjeszódot, hárman pedig a cionista világszervezet exekutívójét. A bizottság kidolgozza a „Société Civile“ alapszabályait, megszervezi a propagandát és a kölcsön érdekeit szolgáló kampányt és végül ellenőrzi a pénzek szabályszerű elosztását.

A kölcsönbizottság feladata tehát alaposan kidolgozni a kölcsön-tervezet minden részletét és bevonnai olyan pénzügyi köröket, akik közbizalomnak örvendenek, hogy ők is aláírják a kölcsönre szóló felhívást. A bizottság székhelye Páris. Az albizottság Palesztinában működik.

stattban. Erről nincsen szó, annál kevésbé, mert ezt már megtartották az osztrák hatóságok, a budapesti ügyészség pedig elállott attól a szándékától, hogy ilyen helyszíni szemle megtartását kérje, mint-hogy a megérkezett klagenfurti iratokból kitűnt, hogy a szemle már megvolt és az erről szóló iratok, fenyképekkel, helyszíni rajzokkal és adatokkal bőven támogatva, már régen az ügyészség birtokában vannak és fontos szerepet játszottak a vizsgálati indítvány elkészítésénél.

Ugyancsak tévesek azok a híresztelések, amelyek annak a sálnak az eltűnéséről szólnak, amivel Erdélyi Bélánét a boncjegyzőkönyv szerint megfojtották.

Ez a sál a mai napig még nem lett elküldve Budapestre, valamint több más bűnjel sem, amelyek az osztrák hatóságok birtokában vannak.

Ezeket a tárgyakat, mint bűnügyi leleteket a fő-tárgyalás idejére minden körülmények között elküldik, mert azokra feltétlenül szükség van.

A kolozsvári neolog hitközség nem nyithatja meg óvodáját, mert az épület földszintjét továbbra is lerekvirálták

(Cluj-Kolozsvár, október 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyik kolozsvári reggeli lapban közlemény jelent meg arról, hogy a neolog hitközség Ferdinánd Király uti épületét, amelyet nemrég adott vissza a sziguranca a hitközségnek, újra lerekvirálták.

A közlemény csak részben felel meg a valóságnak, amennyiben a speciális lakásbizottság az épületnek csak egyik és még eddig ki nem üritett részére adott ki újlag rekviráló bont.

A hitközség vezetősége sérelmesnek találta a lakásbizottság végzését és ezért ez ellen felebbezést jelentett be. Az épület földszintjének további lerekvirálása különösen azért okoz nehézségeket a hitközségnek, mivel az óvodát ilyenformán nem lehet ez évről évre a folyamán megnyitni.

A hitközség vezetősége a múlt nyáron mindent megtett, hogy a sziguranca más helyi-égeket bocsásson rendelkezésére. Sikertült is a Ferdinánd Király ut 116. szám alatt egy tizenháromszobás apartamentot szereznie és így a belügyminiszter végzése alapján a sziguranca kitelepítésével sem szabadult föl. Ugyanis a földszinten két szobát, előszobát és fürdőszobát magába foglaló apartamentot G. Ante kapitány, 3 szobát a mellékhelyiségeivel pedig Filipescu mérnök — tanár foglalt le rekviráló bonnal. A hitközség pört indított ugy a kapitány, mint a mérnököt ellen és jelenleg a pör folyamatban van.

Ante kapitány közben — állítólag — át lett helyezve és a lakást Paturescu nevére csendőr-

századosnak adta át, anélkül, hogy a tranzakcióról a hitközséget értesítette volna. Paturescunak sikerült közben bont szereznie a saját nevére.

A hitközség részéről egy delegáció kereste fel Hodor prefektust, a speciális lakásbizottság elnökét és arra kérték, hogy a bizottság döntését semmisítse meg. A prefektus megígérte, hogy minden tőle telhetőt megtesz a hitközség érdekében. Ugy látzik azonban, hogy a katonatisztek közül álló bizottság erősebben védte meg álláspontját, mivel Hodor prefektus intervenciója ellenére is Paturescu kérésének adtak helyet.

A lakásinség következtében a zsidó óvodát csak tavasszal fogják megnyitni, a négyosztályú leány-gimnázium felállítására céljából pedig a hitközség újabb kérelmet intéz a belügyminisztériumhoz az egész épület végleges fölszabadítása érdekében.

Legjobb a

Béldi - kézfínomító

Puhit, fehérít, finomít. — Kapható mindenütt,

Főraktár:

EMKE - drogueria

Cluj (Kolozsvár)

A „Família“ kenyér legjobb, legolcsóbb, mindenütt kapható

lami a
em sok.
illingje
n nagy
dulnak
fogja
zseresen

an, mi
sen, ha
tót sem
négy-
sillogó,
z, hogy
ket kap
nem ér

ületein)
lgergasse
n kom-
várja a
lépíteni
árvány
képzeln
abornok
ugyan-
amely

ig aka-
édiáját.
Meg-
asztiku-
blinger-
épített
23 ezer

rutunk
dönté-
kezdék
an. Azt
rer, aki
nyból?

k felét
akhogy
akarok
sőbbre

rhoz.
melyik
es meg-
y, hogy
ny nél-
em sok
hallgat-
házat
közveti-

széltem
n nem
leszek

ben ...
n Ernő
ben

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és dansági társaság napilapja.
Főszerkesztő: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Kiadás szerkesztő: Marton Ernő.
Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a társaság engedélyével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

Jom Kippur
5688. Tisri 10.
1927. okt. 6.

Péntek

5688. Tisri 11.
1927. okt. 7.

— Lapunk legközelebbi száma a közbeszó ünnep miatt szombaton reggel jelenik meg. Mai számunkat szerda délután 4 órakor zártuk.

Blatt harisnyái

a legjobbak - Cluj

— Amerikai panasz Franciaország ellen a tarifa-ügy kedvezőtlen kezelése miatt. Washingtonból jelentik: Swanson szenátor kijelentette, hogy a mód, amellyel a francia kormány a vámtarifa-vitát kezeli, igen könnyen komoly surló-dást idézhet elő a két állam között. Amerika nehézményezi, hogy amikor Franciaország vonakodik az Uniónak megadni a legfőbb vámkedvezményt, ezzel Németországot, volt ellenségét jobb elbánásban részesíti Amerikánál, egykori szövetségeseinél.

— Nagy vasuti szerencsétlenség Karlsbad közelében. Prágából jelentik: Karlsbad közelében, a lebecsült vasuti sorompó dacára, a vasuti átkelő helynél súlyos autószerencsétlenség történt. Egy ürtült iramban száguldó automobil nekiszaladt a vasuti sorompónak és azt áttörte, amikor éppen egy személyvonat robogott Prága felé. A vonat elkapta az autóbilit, a benne ülő három utast kihajította. Két utas azonnal meghalt, a harmadik könnyebben megsebesült. — Súlyos szerencsétlenség történt Weipert mellett is, ahol egy teherautomobil, amelyen a klósterlei futballklub tagjai mentek haza, a fék elromlása következtében felborult és tizenegy utast maga alá temetett. Az utasok közül kettő azonnal meghalt, nyolc pedig súlyosan megsebesült.

* V. Pollermann Aranka hegedűművész, aki Német-, Olasz-, Cseh- és Magyarországon a legnagyobb sikerrel hangversenyezett, folyó hó 8-án este 9 órakor a román. kat. gimnáziumban hegedűszólo estélyt ad. Jegyek Bernáth papkereskedésben.

* Nerva sanatórium Cluj modern, 70 betegágygal berendezve a legszakosított gyógykezelésre felvezet ideg- és más betegségekben szenvedőket. Diagnostikai (betegségmegállapító) állomás. Ugyanott vizsgyógyintézet.

* Helyreigazítás. Tegnapi lapszámunkban közölt néhai Landesmann Józsefné sírköveátvátása nem 9-én, mint azt tévedésből irtuk, hanem f. hó 23-án d. e. 11 órakor lesz megtartva.

Szörmeáru

és szűcs munkák legelőnyösebben csak a Nagy József szörmeáru szalonjában szerezhető be. Főter az udvarban

Gabella-jegyek RÉVÉSZ

Ernő rotációs jegyüzemében — Targu-Mures

Butorbevásárlók figyelmébe!

Butorszükségeitök beszerzése előtt okvetlen tekintse meg FISCHER ALBERT butoráruházát: Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 61. alatt

— Kémek kísérték európai útján a newyorki polgármestert. Newyorkból jelentik: Newyork város polgármestere, James Walker, aki néhány nappal ezelőtt tért vissza európai körutjáról, feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik egész európai útján állandóan kísérték és minden lépésére ügyeltek. A feljelentés szerint kémekről van szó, akiket a polgármester politikai ellenfelei szerződtettek, hogy kísérik figyelemmel Walker minden cselekedetét és gyűjtsenek európai tartózkodása alatt adatokat, amelyekkel azután Newyorkba való visszatérése után diszkreditálhatják a polgármestert a newyorki választók előtt. Walker politikai ambíciói köztudomásúak és a polgármester nemcsak Newyork állam kormányzója, hanem az Egyesült-Államok elnöki tisztjére is pályázik.

— Gyilkol a Klu-Klux-Klan. Birminghamból jelentik: Tegnapi Birmingham közelében álarosok megtámadtak egy kilencven tagból álló kiránduló társaságot. A banditák a Klu-Klux-Klan szervezet alárcát és ösükluját viselték. A kirándulók közül mintegy hatot anynyira bántalmaztak, hogy sérüléseikbe belehaltak. A hatóságok erélyes nyomozást indítottak.

— Az osztrák rádiótársaság bojkottálta Schnitzlert, mert honoráriumot kért. Bécsből jelentik: Az osztrák író- és művészkörökét élénken foglalkoztatja az a pör, amelyet Schnitzler Arthur, a kiváló író a Ravag, az Osztrák Rádiótársaság ellen indított. Schnitzler bepö-

Blatt harisnyái

a legtartósabbak - Cluj

rölte a Ravagot, mert ott néhány novelláját felolvasták és nem fizettek érte tiszteletdíjat. Németországban az írók, zeneszerzők és más művészek egyesülete éberben őrökdi a szerzői jog tiszteletbentartása fölött. Ausztriában azonban csak a zeneszerzőknek van egyesületük és így megeshetett az, hogy az író perére a Ravag bojkottal felelt. Az osztrák rádiótársaságnak az az álláspontja, hogy csak azért fizet, amiért honorárium is jár, már pedig, szerinte, a nyomtatásban megjelent novellák és kisebb elbeszélések nem esnek a szerzői jog védelme alá. Az írók ezzel szemben azon az állásponton vannak, hogy egyformán kell védeni minden szellemi terméket és csak a Ravagnak árt, ha ilyen reprezentáló művész írásait kihagyja programjából.

— Az esküvő előtt hirtelen meghalt a pap a templomban. Londorból jelentik: Tragikus eset történt a minap Drumbergben. Két előkelő család ifju sarjai, Rodney Malcolmson és Lily Woods házasságának egyházi szertartását akarta elvégezni Samuel Hemphill lelkész a templomban, melyet zsufozásig megtöltött a közönség. A vőlegény és a násznép már ott volt és csak a menyasszony érkezését várták. Az öreg lelkész ott állott az oltár előtt és várta az ünnepies csöndben a szertartás megkezdését. Egyszerre megdöbbenő jelenet rémitette meg a templom közönségét: a pap megtántorodott, szívéhez kapott és összerogyott. Segítségére siettek, de már nem volt erre szüksége: holtan feküdt az oltár előtt. Szívzélhűdés érte. Az általános megdöbbenésben csak a vőlegény nem vesztette el nyugalmát: az oltár elé sietett és onnan arra kérte a közönséget, hogy maradjon nyugodtan és menyasszonyának, ha megérkezik, senki se árulja el az esküvő befejezéséig, hogy mi történt a távollétében. Gyorsan kivitték a holttestet és elhívták a másik lelkészt, hogy az elhunyt helyett végezze el az esketést. Megérkezett azután a menyasszony is és anélkül, hogy sejtette volna, milyen tragikus eset történt a templomban, boldog mosollyal mondotta el a fogadalmat. Megtörtént az esküvő és az ifju pár azonnal elutazott nászutra. A fiatal asszony csak hazatérte után fogja megtudni, hogy milyen tragikus eset előzte meg élete legboldogabb perceit.

Szabászati és varrás tanfo-

lyamat tovább folytatom. a Minorita-u. 4. sz. alatt. Beiratkozni lehet Paris de Mode szalonban Bolyai-u. A n. é közönség szíves pártfogását továbbra is kérem. Jákab Adolfné, női szabómesternő és szaktanító

Nyomdafesték

gyárraktár. Kidd, London, világhírű festékei a legjobbak és a legolcsóbbak. Tegyen kísérletet. — LEPAGE, CLUJ. Kérjen jegyzéket.

— Vakmerő rablótámadás a berlini Friedrichstrasseban. Berlinből jelentik: A Friedrichstrasseban ma fényes nappal vakmerő rablótámadást követtek el. Egy Lombard bankházban megjelent egy fiatalember, aki revolvert rántott és a pénztárosra szegezte és kényszerítette, hogy a pénztárban levő négyezer márkát neki kiadja. A nagy forgalom dacára a tettesnek sikerült elmenekülnie.

Összes butorszükségletét

mélyen leszállított árban szerezheti be Lampel butorraktárban, Cluj, Reg. Maria 34.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n. é. vásárlóközönséget, hogy az összes őszi divatkülönleges-ségek, úgy az atmeneti doublékabátok, mint a specialis Trenco-Coats és külföldi nappa borkabátok a legnagyobb választékban raktárunkba érkeztek.

Neumann M. Cluj

férfi- és fiúruha-áruháza
Főter 14.

Blatt harisnyái

a legolcsóbbak - Cluj

— Rablóbandák garázdálkodnak Bulgáriában. Szófiából jelentik: Bulgáriában az utóbbi időben rengeteg rablóbanda garázdálkodik és fenyegeti a közbiztonságot. Tegnapi Szófia közelében egy autót tartóztattak fel az utonállók, sofförjét agyonlőtték, utasait pedig kirabolták. A csendőrségnek sikerült a rablógyilkosokat a közeli erdőségekben elfogni. Bulgáriában ma olyanok a közbiztonsági állapotok, hogy a lakosság már alig mer országutakon utazni.

Kölcsönt

legolcsóbban, legelőnyösebben
nyujt Granaria, Oradea

A világ legnagyobb művészei
Hismaster
Columbia
Polydor lemezein
EDISON

cégnél

Cluj, Strada Memorandului 16.

Csakis eredeti angol

Vatermann

tőtőtollal írjon! A legjobb a világon.
Már 660 leiért kaphat

LEPAGE-nál Cluj

K

A minit
sem vol
A gyáripa

(Cluj-Kolozs-sitőjától.) Keresnációt keltett az akarja a cukor szabni, hogy a árakhoz menyni kedők. Ez a bir ujjabb etapjának delem tulajdonke A védővámok az elmúlt kam vagonról 15 ezer tevében, hogy a fel tudja venni. be. Hiába állított az elszegényedet

3000 vagon

A cukor árana gya-zást.

A gyárak ek során maguk a jelenlegi egészség nem lehet a fog Viszont

a gyárak a kedtek, hog nivón alu

mert egyfelől ne cukorgyár részén másfelől pedig a nul magasabbak, az itteni cukorré gébb is a cseh. Ezen anketol el a kormány, h kében megkísérli látozását. A cuko

November tály a vasutal tósága már rége bevezetett negye szüneti. Novemb dik osztály. Az a héten jóváhagy

Emelkedőb „Holzmartk“ k piacon megindt tranzakciók ált amely a tavaly lékosnak ígérke állott be áresés gazdasági helyz mokban 10—23 százalékos árem hangulat Lengy van áru, viszont

Egyesült Közlelőzlogbank

Devizák

Zürich
Newyork
London
Páris
Milano
Prága
Budapest
Belgrád
Bukarest
Varsó
Bécs
Berlin

Száz lej árfol

Közgazdaság

A minimális kereskedői haszon korlátozása sem vonhatja maga után a cukor olcsóbbodását

A gyáripár a kormány gazdasági politikáját okolja a cukor drágaságáért. Nem lehet a cukor kereskedelmi árát maximálni

(Cluj-Kolozsvár, okt. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kereskedelmi körökben érthető konsternációt keltett az a hír, hogy a kormány maximálni akarja a cukor forgalmi árát, illetőleg meg akarja szabni, hogy a cukorközpont által megállapított árnakoz mennyi hasznot számíthatnak fel a kereskedők. Ez a hír egy hónapok óta folyó harc legújabb etapjának beköszöntését jelenti, amely küzdelem tulajdonképpen a vámtarifa körül folyik.

A védővámokra támaszkodó cukorgyárak ugyanis az elmúlt kampányban összttermelésüket 12 ezer vagonról 15 ezer vagonra emelték, abban a feltevésben, hogy a piac a 3000 vagon többletet is fel tudja venni. Ez a számításuk azonban nem vált be. Hiába állítottak be vidéken eladási lerakatokat, az elszegényedett lakosság nem vásárolt és a 3000 vagon cukor ma is raktáron van.

A cukor árának leszállítása sem növelte a fogyasztást.

A gyárak ekkor ankétot hívtak össze, amelyek során maguk a kereskedők is kifejtették, hogy a jelenlegi egészségtelen gazdasági viszonyok mellett nem lehet a fogyasztás nagyobbdására számítani. Viszont

a gyárak arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az árakat egy bizonyos nivón alulra nem szállíthatják le,

mert egyfelől nem részesülnek a külföldön minden cukorgyár részére megadott ipari kedvezményekben, másfelől pedig a belföldi cukoripar áránál magasabbak, mint másutt, eltekintve attól, hogy az itteni cukorrépa minőségileg 25 százalékkal gyengébb is a cseh és magyar nyersanyagnál.

Ezen ankétok eredményeként azután határozta el a kormány, hogy a cukor olcsóbbá tétele érdekében megkísérli a kereskedelem hasznának a korlátozását. A cukorgyárak azonban maguk is elismerik, hogy ezt nem lehet megvalósítani, mert a kereskedő ma sem ér el 8-10 százaléknál nagyobb hasznot a cukornál, tehát spekulációval igazán nem lehet megvívni.

Annak, hogy drága a cukor, tulajdonképpen a répatermelő az oka, akiknek azonban csak a jelenlegi feltételek mellett fizetődik ki répa termelése. A répatermelés

csak akkor lehetne olcsóbb, ha csökkentenék a termelőkre nehezedő közterheket,

olcsóbb nyersanyag mellett a gyárak is olcsóbban állíthatnák elő a cukrot, amely így olcsóbban juthatna a fogyasztóhoz. Itt van a kérdés gyökere — mondják a gyárosok — és nem abban, hogy le kell szállítani a cukorvámot. Ennél a pontnál szerintük

legfeljebb arról lehet szó, hogy 16 lejéről 14-15 lejre csökkentsék a cukor importilletéket,

mert, ha az új vámtarifa 10 lejben fogja a cukor véréjét megállapítani, a cseh és magyar cukoripar, amely külföldi relációban most 16 lejre dolgozik, de otthon maga is 23-27 lejért adja a cukrot, letérné a romániai cukortermelést, néhány hónapig tartó átmeneti olcsóbban való árusítás után pedig a köztük fennálló kartellmegállapodás alapján maguk is felemelnék a cukorárakat a mai nivóra s akkor lesz csak a fogyasztóközösség igazán kiszolgáltatva a gyáraknak. Ebben azonban a kormány sem mehet bele, mert az ország cukorszükséglete fejében évente 4 milliárd lej menne külföldre. Ez pedig olyan összeg, amelyet Románia külkereskedelmi mérlege nem bír el.

Végeredményben tehát a cukor ára nem fog leszállani.

is vonatkozik. Olaszország épületfán és III-osztályú árun kívül minden más minőséget felvesz. Csehszlovákia erősen exportál. Romániában is megélnék a fapiac, különösen külföldi relációkban. A legtöbb áru Németországba megy, a nyugati fűrészüzemek pedig részben visszazserezték a magyar piacot is.

Elhalasztották az UGIR kolozsvári ülését. Közöltük, hogy a romániai nagyiparosok országos szövetsége elhatározta, hogy a központi választmány üléseit a jövőben nemcsak Bukarestben, hanem az ország fontosabb ipari centrumaiban fogja megtartani. Az első ilyen ülést Kolozsvárra hívták össze október 7-re. A választmányi ülést azonban el kellett halasztani, mert Basila mérnök, az UGIR elnöke jelenleg külföldön van, ahol mint a Resica-művek adminisztrateur déléguéje a vállalat reorganizálásáról folytat tárgyalásokat. Emiatt a

központi választmány október 14-én fogja kolozsvári ülését megtartani az eredeti program szerint.

A drágaság. Tegnap számunkban közöltük az „Argus” legújabb indexét, amely szerint augusztusban 2 százalékkal drágult meg az élel, minthogy az élelmiszerek, ruházati cikkek és egyéb elsőrendű közszükségleti cikkek ára erősen emelkedik. Nem szerepel az „Argus” kimutatásában a lakbér, amely a drágasági arányszámot lényegesen befolyásolná. Érdekes, hogy ugyanekkor a kolozsvári szakszervezeti tanács a munkabérek alakulásával kapcsolatos havi árféltételezése 25 százalékos olcsóbbodást állapított meg.

Megérkeztek a legújabb divatu őszi és téli angol szövetségjelszavak és a legjutányosabb árakért előnyös feltételek mellett, divatlap szerinti ruhák készülnek **HERKOVITS JENŐ** urisabónál, Cluj, Str. Iuliu M. és Vlahuta sarok — (v. Szentegyház-u. és Bolyai-u. sarok)

Akar öt jó könyvet?
Kellermann: Az alagut... Lei 120
Tolsztoj: Az ördög... 95
Farrère: Aki ölt... 95
Daudet: Sappho... 95
Geyerstam: Az örök rejtély... 95
Rendelje meg mind az ötöt 500 lejért.

LEPAGE-nál -- Kolozsvár
Iskolai füzetek
rajz- és írószerek legolcsóbb beszerzési forrása
Safruth könyv- és papírkereskedés, Cluj, Piata M. Viteazul 39. szám

מודע רבה
מחרים ספרים החפצים לקנות כולו ולחנותי נאותים יפנו לבית מסחרי ומצאו תמיד כל מיני ספרים רומעל והשכלה ספרים יראים ש"ם פוסקים משניות המכר היחודי של השמישי סת כתרם ודיל וכו' מליתם צמר ומשי למחרים היותר נמוכים.
Benjamin Schapira Libraria Cernauti, Piata Dacia.

Legszebb lemezek Lepagenál

Mit olvassunk
Az Uj Kelet könyvosztályában megrendelhetők
Arthur Schnitzler: Álmodó éjszakája (regény). Ára: füzve 81-60, kötve 148 lei.
Heyermans: Blöff (regény). Ára: 164 lei.
Móricz Zsigmond: Baleset. Ára: füzve 231, kötve 333 lei.
H. G. Wells: Wells: William Clissold világa. I-II. kötet. Füzve 408, kötve 545 lei.
Földi Mihály: A Halasi Hirsch fia. (A legérdekesebb zsidótárgy regény). 272 lej.

Tőzsde

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zársát						
Zürich	3110-3120	—	—	491 1/4	3110	—	—	—	—
Newyork	16075-16125	51870	51868	2547	161	—	—	—	—
London	786-788	2524 1/2	252475	—	787	—	—	—	—
Páris	633-638	2035 1/2	2035	—	631	—	—	—	—
Milano	880-885	2832	2833	139	881	—	—	—	—
Prága	478-480	1537	1537	—	480	—	—	—	—
Budapest	2820-2830	9072 1/2	9072 1/2	—	—	—	—	—	—
Belgrád	—	913	913	—	—	—	—	—	—
Bukarest	—	324	324	1590	—	—	—	—	—
Varsó	—	58	58	—	—	—	—	—	—
Bécs	2270-2280	7317 1/2	7317 1/2	—	2280	—	—	—	—
Berlin	3860-3870	—	—	—	3870	—	—	—	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 324, Páris 1590, Budapest —, Bécs —, Prága —.

sték
hírű festékei a
kísérletet. —
Kérjen
jegyzéket.
a berlini
jelentik: A
vakmerő rabló-
bankházban
ert rántott és
hogy a pénz-
adja. A nagy
elmenekülnie.
egletét
Lampel
ria 34.
tem a n,
hogy az
nleges-
doublé-
ialis
di nappa
obb vá-
keztek.
ruháza
nyái
ak-Cluj
nak Bulgá-
ban az utóbbi
dalkodik és
Szófia kö-
az utonállk,
kirabolták.
vilkosokat a
áriában ma
hogy a lakos-
zni.
nt
bben
adea
vészei
zein
N
i 16.
n
világon.
Cluj

